อิทธิพลของสื่อที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ภัทริกา จุฑางกูร*

(วันรับบทความ: 11 เมษายน 2563/ วันแก้ไขบทความ: 16 มิถุนายน 2563/ วันตอบรับบทความ: 22 มิถุนายน 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและช่องทางการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 324 คน โดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าสถิติ ร้อยละค่าเฉลี่ยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบบพหุ ค่านัยสำคัญทางสถิติ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้กำหนดไว้ที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่าประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ตัวแปรทางด้านอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรทางด้านเพศไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: อิทธิพลของสื่อ, การเปิดรับข่าวสาร, การมีส่วนร่วมทางการเมือง

---

*นิสิตระดับปริญญาโท, โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Media Influences on the Political Participation of People in Mueang Pak Municipality, Mueang Pak Sub-district, Pak Thong Chai District, Nakhon Ratchasima Province

Pattarika Juthangkul*

(Received Date: April 11, 2020, Revised Date: June 16, 2020, Accepted Date: June 22, 2020)

Abstract

The objectives of this research were to study the level of political participation of people in Mueang Pak Municipality, Mueang Pak Sub-district, Pak Thong Chai, Nakhon Ratchasima province and to study personal factors and Communication channels that affect the political participation of people in Mueang Pak Municipality, Mueang Pak Sub-district, Pak Thong Chai, Nakhon Ratchasima Province.The samples group was 324 people in Mueang Pak Municipality, Mueang Pak Sub-district, Pak Thong Chai, Nakhon Ratchasima Province. The data were collected by using questionnaires and analyzed by using the packaging computer program. Statistical tools employed in data analysis and presented through Percentage, Mean, Standard Deviation and Multiple Classification Analysis. The level of significance for statistical testing was .05. The research findings was as follow. The level of political participation of people in Mueang Pak Municipality, Mueang Pak Sub-district, Pak Thong Chai, Nakhon Ratchasima Province was moderate. According to the hypothesis testing, age, level of education occupation printiong media radio media television media internet medid and personal medid expectation caused difference in the satisfaction. The level of significance for statistical testing was .05. However, gender did not cause any difference in the satisfaction. The level of significance for statistical testing was .05.

Keywords: Media Influences, Media Exposure, Political Participation

---

* *M.A. , Political Science, Faculty of Social Sciences, Kasetsart Univercity*

บทนำ

นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถูกแสดงให้เห็นผ่านสถานการณ์การเมืองและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของประเทศไทย ที่ทวีความรุนแรงและเป็นเหตุการณ์ที่ได้รับความสนใจจากประชาชนทุกภาคส่วนให้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น อาทิ การใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งในระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น การแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในการชุมนุม และในปัจจุบันการแสดงออกดังกล่าวสามารถปรากฏได้อย่างแพร่หลายตามสื่อสาธารณะต่าง ๆ รวมถึงการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาล และการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อเรียกร้องสิทธิโดยชอบธรรมของประชาชน (อุทุมพร กันทะปัน, 2558, น.1)

สิทธิการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 16 ว่าด้วยเรื่องการปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 (1) ได้บัญญัติเรื่องการปฏิรูปประเทศด้านการเมืองโดยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองรวมตลอดทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ (ราชกิจจานุเบกษา, 2560, น.77) ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง เพราะนอกจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นแล้ว การมีส่วนร่วมทางการเมืองสามารถเกิดได้ในหลายระดับ เช่น การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ได้แก่ การลงสมัครรับเลือกตั้งชิงตำแหน่งทางการเมือง การเป็นผู้มีส่วนร่วมในการก่อตั้งพรรคหรือกลุ่มทางการเมือง เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับกลาง เช่น เป็นสมาชิกพรรคหรือกลุ่มทางการเมืองที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของพรรคหรือกลุ่ม ช่วยพรรคหรือผู้สมัครในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น การมีส่วนร่วมในระดับต่ำ ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การชักจูงให้ผู้อื่นเห็นด้วยกับจุดยืนทางการเมืองของตน และการติดตามข่าวสารทางการเมือง เป็นต้น ในระยะหลังได้มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ถูกนำมาเรียกรวม ๆ กันว่า การเมืองใหม่ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบที่ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมที่ปฏิบัติกันในอดีต เช่น การประท้วง การไม่ให้ความร่วมมือกับนโยบายหรือการดำเนินงานทางการเมืองต่าง ๆ ของรัฐ ทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย โดยมีสื่อมวลชนเป็นตัวกลางหลักที่คอยนำเสนอ ถ่ายทอดเรื่องราวทางการเมืองต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างกว้างขวาง (ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, 2542, น.2)

สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศไทย โดยจะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนมีการเผยแพร่ข้อมูลกระจายข่าวสาร ซึ่งเป็นการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกประเทศ ซึ่งในปัจจุบันสื่อมวลชนมีหลายประเภทด้วยกันที่เป็นสื่อหลักและมีการใช้อย่างมาก เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์และสื่อในรูปแบบต่าง ๆ ที่ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ดังนั้นการเปิดรับข่าวสารในสังคมปัจจุบัน ที่เปิดรับอย่างกว้างขวางนั้น ทำให้บุคคลมีความรู้ความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องทางการเมือง (โกวิท วงศ์สุรวัฒน์, 2546, น.34) หากกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับสื่อคงจะเป็นความเกี่ยวพันอันแยกกันไม่ออกเพราะการสื่อสารย่อมส่งผลโดยตรงกับการครอบครองและกระจายอำนาจในสังคม เนื่องจากสื่อมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ทัศนคติ

และพฤติกรรมของคนในสังคมปัจจุบัน (วีรวัฒน์ เปรมประภา, 2528, น.2) สื่อจึงเป็นสิ่งที่ทำให้คนจำนวนมากสามารถรับรู้เรื่องราวในแง่มุมที่หลากหลายได้ในหลายรูปแบบจากการพัฒนาเทคโนโลยีทางการสื่อสาร ประกอบกับการเปิดเสรีของสื่อมวลชนยังไม่ได้มีการควบคุมอย่างจริงจัง ทำให้พบว่า สื่อมักถูกใช้ในลักษณะเพื่อผลประโยชน์ ใช้เป็นช่องทางในการบิดเบือนข้อมูล ปลุกระดม สร้างความเกลียดชังและแตกแยกให้เกิดขึ้นในสังคมทั้งนี้ก็เพื่อเป็นเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายของกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองดังนั้นสื่อมวลชนจึงมีหน้าที่ในการหล่อหลอม หรือปลุกสาธารณมติให้โน้มเอียงไปในทิศทางของการมีอุดมการณ์ทางการเมือง ถ่ายทอดข่าวสารต่อคนกลุ่มกว้าง ช่วยในการกำหนดระเบียบวาระของ สถานการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ เมื่อสื่อมวลชนจัดระเบียบในการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง จะส่งผลให้กลายเป็นที่พูดถึงของทั้งประชาชนรวมไปถึงพรรคการเมืองสื่อมวลชนจึงเป็นเสมือนกระบอกเสียงที่สำคัญในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองและเป็นช่องทางที่มีความสำคัญเข้าถึงกลุ่มคนได้ทุกที่ทุกเวลา (เสถียร เชยประทับ, 2551, น.42 และมัทนา เจริญวงศ์, 2552, น.27) สื่อจึงมักถูกใช้เป็นทั้งช่องทางที่สร้างทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้กับประชาชน และเป็นช่องทางที่ใช้ในการหาเสียงทางการเมืองด้วยเช่นกัน (วราวุธ แสงอร่าม, 2552, น.19) นี่จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าสื่อใดมีอิทธิพลต่อการรับรู้ ทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนในต่างจังหวัด และได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะใดบ้าง

เทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ประกอบไปด้วยพื้นที่ 11 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1, 2, 3, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17 ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประเภทอุตสาหกรรมครัวเรือน ในด้านการทอผ้าไหมซึ่งมีประวัติมายาวนานกว่า 240 ปี และอาชีพการเกษตร เช่น ทำไร่ ทำนา เลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัว เป็นต้น การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก โดยส่วนใหญ่ปรากฏในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะเห็นได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองนอกเหนือจากการไปใช้สิทธิเลือกตั้งแล้ว บางรูปแบบประชาชนยังคงมีส่วนร่วมน้อยมาก เช่น การเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การเข้าร่วมฟังปราศรัยการหาเสียงของนักการเมืองหรือกลุ่มทางการเมือง หรือการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองบนสื่อต่าง ๆ เป็นต้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ที่ได้บัญญัติให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะศึกษาอิทธิพลของการเปิดรับสื่อของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ว่าสื่อมีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด และปัจจัยในด้านใดที่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน นอกจากนี้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัย ยังสามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการวางแผนการใช้สื่อเพื่อพัฒนาทางการเมืองของประเทศไทยให้สามารถก้าวไปสู่รูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและช่องทางการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
   1.1 ความหมายของการเปิดรับข่าวสาร
   1.2 คุณสมบัติพื้นฐานของผู้รับสาร
   1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกรับข่าวสาร
   1.4 พฤติกรรมการเลือกเปิดรับข่าวสาร
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง
   2.1 ความหมายของการสื่อสารทางการเมือง
   2.2 ความสำคัญของการสื่อสารทางการเมือง
   2.3 กระบวนการสื่อสารทางการเมืองของ ไบรแอน แมคแนร์ (Brian McNair)
3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
   3.1 ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง
   3.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง
   3.3 ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง
   3.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 14 งานวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 12,609 คน (ข้อมูล ณ เดือนกันยายน พ.ศ. 2562) เมื่อคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างได้แล้ว ผู้วิจัยกำหนดอายุของกลุ่มตัวอย่างของประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป โดยทำการเก็บข้อมูลการศึกษาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2562

การสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 324 คนสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 324 ตัวอย่าง จึงได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการศึกษา โดยแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการหาจำนวนประชากรที่ต้องการสุ่มตัวอย่างในแต่ละประเภท โดยการสุ่มตัวอย่าง แบบแบ่งชั้นภูมิโดยไม่คำนึงถึงสัดส่วน (non-proportional stratified sampling) ซึ่งในงานวิจัยนี้จำนวนประชากรในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีทั้งสิ้น 11 หมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้จำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาในแต่ละหมู่บ้านแล้ว ผู้วิจัยเลือกตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเลือกแบบไม่ใช้หลักความน่าจะเป็น โดยใช้วิธีการเลือกตามความสะดวก (convenience sampling) ในแต่ละหมู่บ้านจนได้จำนวนตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชนในแต่ละหมู่บ้าน รวมจำนวน 324 ตัวอย่าง

ตารางที่ 1 ตัวอย่างของประชากรในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา 11 หมู่บ้าน (หน่วย : คน)

ที่	หมู่บ้าน	ประชากร(คน)	จำนวน (ตัวอย่าง)
1	หมู่1 บ้านเมืองปัก	1,960	50
2	หมู่2 บ้านธงชัย	1,600	41
3	หมู่3 บ้านวังหมี	1,084	28
4	หมู่8 บ้านวังดู่	964	25
5	หมู่10 บ้านโนนตูม	1,487	38
6	หมู่11 บ้านตลาดเก่า	1,338	35
7	หมู่12 บ้านบ่อปลา	1,231	32
8	หมู่13 บ้านไชยโย,บ้านโคกสะอาด	674	17
9	หมู่14 บ้านชัยมงคล	823	21
10	หมู่15 บ้านหนองโสน	518	13
11	หมู่17 บ้านดำรงสุข	930	24
รวม		**12,609**	**324**

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. อาชีพ
5. ช่องทางการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อ
   - 5.1 สื่อสิ่งพิมพ์
   - 5.2 สื่อวิทยุ
   - 5.3 สื่อโทรทัศน์
   - 5.4 สื่ออินเทอร์เน็ต
   - 5.5 สื่อบุคคล

ตัวแปรตาม

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

นิยามศัพท์

ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

เพศ หมายถึง เพศของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุจริงของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามนับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม ในที่นี้แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ 18-30 ปี 31-40 ปี 41-50 ปี 51-60 ปี และ 61 ปีขึ้นไป

ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาชั้นสูงสุดที่ได้รับของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มัธยมศึกษา/ ปวช.อนุปริญญา/ ปวส./ ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี

อาชีพ หมายถึง อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลัก แบ่งออกเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียน/นักศึกษา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานเอกชน ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว เกษตรกร และอื่น ๆ

การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ความถี่ในการเปิดรับข่าวสาร ลักษณะในการเปิดรับชม และความบ่อยครั้งของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่น้อยที่สุดไปถึงระดับมากที่สุดโดยผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคล

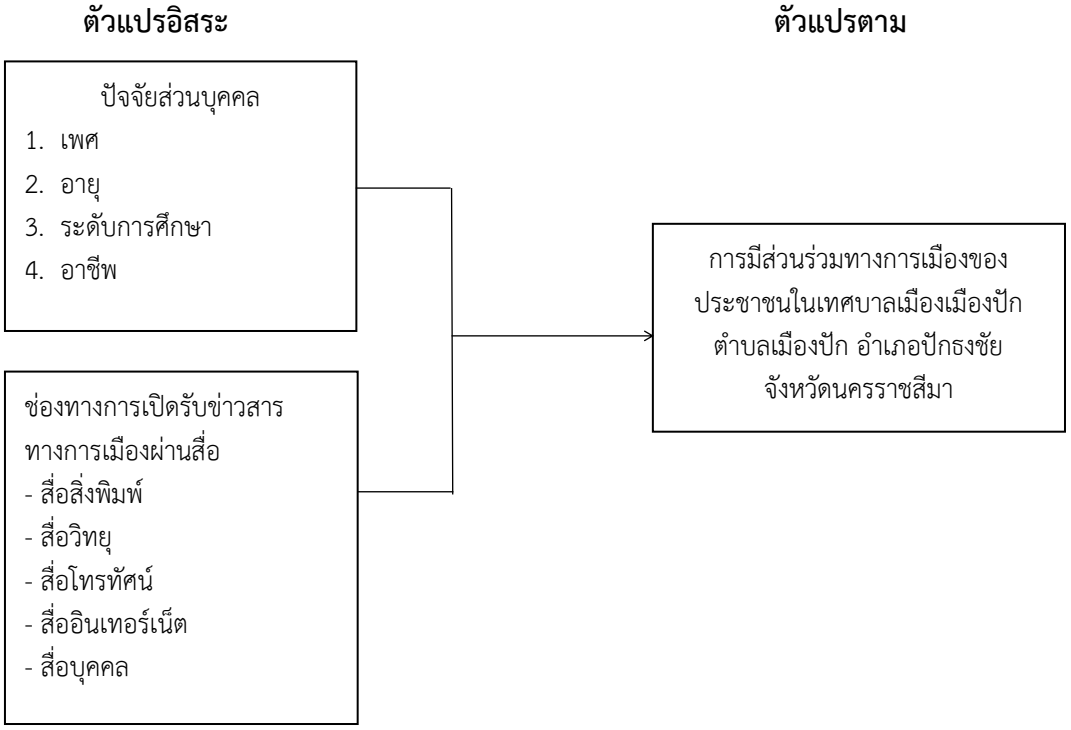
การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การกระทำที่เกิดจากความสมัครใจของประชาชน ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งกิจกรรมทางการเมืองมีลักษณะเป็นช่วง ๆ ไม่ต่อเนื่อง ไม่เป็นเวลา

การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบทางการ หมายถึง การร่วมกิจกรรมทางการเมือง ของประชาชนด้วยความสมัครใจ ดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง แบ่งออกเป็น 10 ข้อ ได้แก่ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ท่านเข้าร่วมฟังการแถลงนโยบายของพรรคการเมือง ท่านช่วยรณรงค์ให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิลงคะแนน ท่านเคยเข้าร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง เช่น การติดสติกเกอร์ แจกแผ่นพับ ติดป้ายหาเสียง ท่านเคยร่วมชุมนุมเดินขบวนเพื่อประท้วงหรือเรียกร้องรัฐบาล ท่านเข้าร่วมชุมนุมในการสนับสนุนพรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านช่วยเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ของพรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง ท่านเคยติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่รัฐ นักการเมือง หรือผู้ที่ใกล้ชิดนักการเมือง ท่านร่วมสนับสนุนทุนช่วยเหลือพรรคการเมือง เช่น บริจาคเงิน หรือสิ่งของต่าง ๆ ท่านเข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

การมีส่วนร่วมทางเมืองแบบไม่เป็นทางการ หมายถึง การร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนโดยทางอ้อม แบ่งออกเป็น 10 ข้อ ได้แก่ ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ท่านติดตามหรือสอบถามข่าวการทำงานของรัฐบาล ท่านได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลอื่นให้เข้าใจถึงปัญหาของบ้านเมือง ท่านมีการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองบนสื่อต่าง ๆ เช่น รายการวิทยุ โทรทัศน์ หรืออินเทอร์เน็ต ท่านติดตามตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ท่านเคยชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ท่านสนับสนุน ท่านปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียงทุกรูปแบบ ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนนการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ท่านเคยให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลอื่น ท่านเคยติดตามการประชุมของ สปท. สนช. สส. สว.

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับ อิทธิพลของสื่อที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยได้บูรณาการจากทฤษฎีการมีส่วนร่วมทางการเมืองของ Dahl (1971, น.145) ซึ่งได้แบ่งกิจกรรมทางการเมืองออกเป็น 2 แบบ คือ เป็นกิจกรรมแบบเป็นทางการ ซึ่งประกอบด้วย การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น ขบวนการต่าง ๆ พรรคการเมือง กลุ่มอิทธิพล กลุ่มผลประโยชน์ เจ้าหน้าที่ของสถาบันทางการเมือง และกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการ ได้แก่ การอภิปรายทางการเมือง หรือการร่วมฟังเหตุการณ์ทางการเมือง การชักชวนทางการเมืองของเจ้าหน้าที่ หรือสมาชิกของกลุ่มการเมือง มาเป็นตัวแปรตามในการศึกษาครั้งนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และช่องทางการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล ของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

วิธีการวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “อิทธิพลของสื่อที่มีต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา”เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์แบบพหุ (Multiple Classification Analysis: MCA)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1. เพศ เป็นเพศชาย จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 เป็นเพศหญิง จำนวน 206 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6

2. อายุ เป็นกลุ่มช่วง อายุ 41-50 ปี มากที่สุด จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมา คือ อายุ 31-40 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 อายุ 51-60 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 อายุ 18-30 ปี จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 61 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8

3. ระดับการศึกษา ระดับมัธยมศึกษา/ปวช. มากที่สุดจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 30.9 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0ในระดับประถมศึกษา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 และระดับอนุปริญญา/ปวส. จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6

4. อาชีพ กลุ่มอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ มากที่สุด จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 40.7 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอาชีพอื่น ๆ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 21.6 กลุ่มที่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8 กลุ่มที่มีอาชีพพนักงานเอกชน จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 11.7 กลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย/ ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และอาชีพนักเรียน/ นักศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.6

ช่องทางการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายช่องทาง ของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อโทรทัศน์และสื่ออินเทอร์เน็ตในระดับมาก ส่วนสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อวิทยุ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง โดยใช้เวลาติดตามจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อบุคคล และสื่อสิ่งพิมพ์ ส่วนสื่อที่ได้รับความสนใจน้อยที่สุด คือ สื่อวิทยุ โดยภาพรวมแล้วในระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง อยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.16 แสดงให้เห็นว่า ประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีระดับการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เพื่อให้ตนเองได้รับรู้ข้อมูลทันเหตุการณ์ตลอดเวลาอยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา มีส่วนร่วมทางการเมืองภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายแบบ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบไม่เป็นทางการมากที่สุด และกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบเป็นทางการน้อยที่สุด รายละเอียด ดังนี้

แบบเป็นทางการ ประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จากการตอบแบบสอบถามรายข้อ ท่านไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.56 อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ท่านช่วยรณรงค์ให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปใช้สิทธิลงคะแนน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.34 อยู่ในระดับปานกลาง

แบบไม่เป็นทางการ ประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา พบว่า จากการตอบแบบสอบถามรายข้อ ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.91 อยู่ในระดับปานกลางรองลงมา คือ ท่านปฏิเสธการซื้อสิทธิขายเสียงทุกรูปแบบ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.82 อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้ติดตามผลการนับคะแนน การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.56 อยู่ในระดับปานกลาง ท่านติดตามหรือสอบถามข่าวการทำงานของรัฐบาล คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.49 อยู่ในระดับปานกลาง ท่านติดตามตรวจสอบรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและหน่วยเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.37 อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยให้ความรู้ทางการเมืองแก่สมาชิกในครอบครัวหรือบุคคลอื่น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.31 อยู่ในระดับปานกลาง ท่านได้สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับบุคคลอื่นให้เข้าใจถึงปัญหาของบ้านเมือง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.16 อยู่ในระดับปานกลาง ท่านเคยติดตามการประชุมของ สปท. สนช. สส. สว. คิดเป็นค่าเฉลี่ย 2.05 อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์การผันแปรของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ที่มาของการผันแปร	ตัวแบบการวิเคราะห์แบบเชิงชั้น				
	ผลรวมกำลังสอง	DF	ค่าเฉลี่ยผลรวมกำลังสอง	F	ระดับนัยสำคัญ
ตัวแปรตาม	31.883	24	1.328	6.803	.000*
เพศ	.015	1	.015	.077	.782
อายุ	3.829	4	.957	4.902	.001*
ระดับการศึกษา	7.830	4	1.958	10.024	.000*
อาชีพ	3.384	5	.677	3.466	.005*
สื่อสิ่งพิมพ์	1.727	2	.864	4.422	.013*
สื่อวิทยุ	6.050	2	3.025	15.490	.000*
สื่อโทรทัศน์	1.382	2	.691	3.539	.030*
สื่ออินเทอร์เน็ต	5.915	2	2.957	15.143	.000*
สื่อบุคคล	1.751	2	.875	4.482	.012*
การผันแปรที่อธิบายได้	**31.883**	**24**	**1.328**	**6.803**	**.000**
การผันแปรที่เหลือ	**58.391**	**299**	**.195**		
การผันแปรทั้งหมด	**90.274**	**323**	**.279**		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์จำแนกพหุการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเทศบาลเมืองมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปรอิสระและกลุ่มย่อย	จำนวนตัวอย่าง	ยังไม่ปรับ		ปรับแล้ว	
		ค่าเฉลี่ย	Eta	ค่าเฉลี่ย	Beta
เพศ			.013		.064
ชาย	118	2.0453		2.0991	
หญิง	206	2.0595		2.0287	
อายุ			.206		.185
18 – 30 ปี	64	2.0063		1.9903	
31 – 40 ปี	78	2.0481		2.0512	
41 – 50 ปี	84	1.9690		1.9833	
51 – 60 ปี	76	2.0888		2.0968	
61 ปีขึ้นไป	22	2.4227		2.3761	

ตัวแปรอิสระและกลุ่มย่อย	จำนวนตัวอย่าง	ยังไม่ปรับ		ปรับแล้ว	
		ค่าเฉลี่ย	Eta	ค่าเฉลี่ย	Beta
ระดับการศึกษา			.297		.384
ประถมศึกษา	52	1.8692		1.7516	
มัธยมศึกษา/ ปวช.	100	1.9300		1.9181	
อนุปริญญา	18	2.0028		1.9832	
ปริญญาตรี	86	2.1267		2.2015	
สูงกว่าปริญญาตรี	68	2.3007		2.3189	
อาชีพ			.175		.326
นักเรียน/ นักศึกษา	15	2.0500		2.2142	
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	132	2.1375		1.8770	
พนักงานเอกชน	38	2.0316		2.1713	
ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	21	2.1857		2.3906	
เกษตรกร	48	1.9760		2.2656	
อื่น ๆ	70	1.9250		2.0452	
สื่อสิ่งพิมพ์			.225		.084
ไม่เคยเลย	78	1.9147		2.1304	
นาน ๆ ครั้ง	207	2.0543		2.0245	
เป็นประจำ	39	2.3333		2.0602	
สื่อวิทยุ			.317		.219
ไม่เคยเลย	126	1.8984		1.9558	
นาน ๆ ครั้ง	166	2.0907		2.0693	
เป็นประจำ	32	2.4797		2.3647	
สื่อโทรทัศน์			.230		.069
ไม่เคยเลย	13	1.8308		2.0923	
นาน ๆ ครั้ง	101	1.8985		2.0001	
เป็นประจำ	210	2.1431		2.0781	
สื่ออินเทอร์เน็ต			.346		.264
ไม่เคยเลย	41	1.6085		1.7062	
นาน ๆ ครั้ง	74	1.9973		2.0269	
เป็นประจำ	209	2.1620		2.1323	
สื่อบุคคล			.350		.173
ไม่เคยเลย	53	1.7302		1.8874	
นาน ๆ ครั้ง	198	2.0404		2.0515	
เป็นประจำ	73	2.3274		2.1832	
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ยกกำลังสอง (R^2)	.353				
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R)	.594				

จากการศึกษา พบว่า มีตัวแปรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ต และสื่อบุคคลโดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 .001 .005 .012 .013 และ .030 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรอิสระที่ไม่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา คือ เพศ

จากการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งมีทั้งหมด 9 สมมติฐาน ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ 8 สมมติฐาน และไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ 1 สมมติฐาน ซึ่งมีข้อวิจารณ์ดังนี้

1. เพศมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงมีระดับการศึกษาที่สูงเทียบเท่ากับผู้ชาย มีอาชีพและรายได้ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ประกอบกับการให้ความสนใจทางการเมืองของประชาชนมีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทั้งเพศชายและเพศหญิงเข้ามามีบทบาททางการเมือง ทั้งทางช่องทางสื่อ การติดต่อพูดคุยหรือการเข้าไปร่วมมีบทบาททางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการไปใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้ง การลงสมัครรับเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น การร่วมชุมนุมในการสนับสนุนพรรคการเมือง การรวมกลุ่มเดินขบวนต่อต้านนักการเมืองทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองที่ทางเทศบาลเมืองเมืองปักจัดทำขึ้น ซึ่งประชาชนทุกคนต่างให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และแสดงบทบาททางการเมืองไม่ต่างกันมากนัก ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีเพศต่างกัน ผลจึงออกมาไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิกา เทียนทอง (2554) ศึกษาเรื่องการเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร พบว่า เพศที่แตกต่างกัน การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน และชัชวาลย์ ศรีนนท์ (2556) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยบุคคลด้านเพศ ที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

2. อายุมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยที่กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่า เนื่องจากเป็นประชากรที่มีประสบการณ์ในชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุอื่น ๆ โดยเฉพาะประสบการณ์ทางการเมือง ซึ่งได้ผ่านเหตุการณ์สำคัญๆ ทางการเมืองมาอย่างมากมายไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ประสบการณ์ที่สะสมมานานเหล่านี้เองได้เสริมสร้างความเข้าใจ และสนใจในเรื่องการเมือง เพราะเรื่องเหล่านี้ต่างก็เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของตน ดังนั้นกลุ่มผู้ที่มีอายุ 61 ปีขึ้นไป จึงได้มีการบ่มเพาะทางการเมืองมายาวนานกว่ากลุ่มอื่น ทั้งนี้ประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 61 ปี ส่วนมากเป็นประชากรวัยทำงานจึงมีหน้าที่รับผิดชอบด้านการงาน ด้านครอบครัว เวลาส่วนใหญ่จึงหมดไปกับการรับผิดชอบภาระหน้าที่ต่าง ๆ ความสนใจเรื่องการเมืองของประชากรกลุ่มหลังนี้มีระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ผลการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ของประชาชนที่มีอายุต่างกัน ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคามพบว่า อายุที่แตกต่างกันนั้นมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม และงานวิจัยของ เฉลิมชัย นาคแสนพญา (2553) ศึกษาเรื่องการสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มี อายุที่แตกต่างกัน มีระดับการส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

3. ระดับการศึกษามีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาปริญญาตรี อนุปริญญา มัธยมศึกษา/ปวช. ประถมศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษามีผลต่อความสนใจข่าวสารทางการเมือง เพราะการศึกษาหรือความรู้ เป็นลักษณะประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการศึกษาในระดับที่ต่างกัน ย่อมมีความรู้สึกนึกคิด อุดมการณ์ และความต้องการที่ต่างกันไป จึงได้เปรียบในการที่จะเป็นผู้รับสารที่ดี เพราะมีความรู้กว้างขว้าง เข้าใจอะไรมากกว่า และไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีจึงอาจมีความรู้และความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับการเมืองสูงกว่าประชากรตัวอย่างที่มีการศึกษาในระดับอื่น ๆ ส่งผลให้ผลการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา อุดมกัน (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ระดับการศึกษาต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนแตกต่างกัน และพิทยา แสงรุ่ง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับการศึกษาของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาที่แตกต่างกัน มีการมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. อาชีพมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอาชีพค้าขาย/ ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมทางการเมืองสูงเพราะเป็นกลุ่มที่จะได้รับผลกระทบทางการเมืองมาก โดยเฉพาะด้านนโยบาย ที่อาจส่งผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการประกอบธุรกิจ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างอาชีพนี้ถูกผลักดันให้มีความจำเป็นที่จะต้องหาข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้ทันต่อเหตุการณ์ เช่น ดูข่าวจากทางโทรทัศน์ และอ่านข่าวผ่านจากช่องทางอินเทอร์เน็ต เช่น เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ และไลน์อยู่สม่ำเสมอ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้ได้รับผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากนักการเมืองท้องถิ่น อีกทั้งยังส่วนใหญ่ยังเป็นหัวคะแนนที่สำคัญ ส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างอาชีพนี้ เข้ามามีบทบาททางการเมืองในด้านการติดต่อกับนักการเมืองท้องถิ่น เป็นต้น นักเรียน/ นักศึกษา

ปัจจุบันในสถานศึกษาต่าง ๆ มีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ด้านการเมือง การปกครอง อีกทั้งเด็กรุ่นใหม่นี้มีความสนใจทางด้านการเมืองมากขึ้น เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตนเองโดยตรง ส่งผลให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน แตกต่างกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิทยา แสงรุ่ง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า อาชีพของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมาที่แตกต่างกัน มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน และชัชวาลย์ ศรีนนท์ (2556) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยบุคคลด้านอาชีพที่แตกต่างกันทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

5. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อสิ่งพิมพ์มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ในปัจจุบัน มีการนำเสนอหรือพาดหัวข่าวเพื่อให้ประชาชนสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่มีความเกี่ยวเนื่องกัน มีผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนโดยตรง สื่อสิ่งพิมพ์จึงถือเป็นสื่อที่เป็นแรงเสริมในการสร้างกระบวนการโน้มน้าวใจต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้วของผู้อ่าน ส่งผลให้สื่อสิ่งพิมพ์มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย นาคแสนพญา (2553) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ผลการศึกษาพบว่าการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านหนังสือพิมพ์ และวารสารของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ.05 และญาณิกา เทียนทอง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร พบว่าการเปิดรับสื่อทางการเมืองด้านสื่อหนังสือพิมพ์ ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อวิทยุมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากสื่อวิทยุเป็นสื่อเก่าที่ยังคงใช้รูปแบบการบรรยายข่าวมากกว่ารูปแบบการนำเสนออื่น โดยผู้จัดรายการวิทยุมักเลือกเอาข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ต และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ มาประมวลแล้วอ่านบรรยายให้แก่ประชาชนผู้รับสารได้ฟัง สำหรับการคัดเลือกข่าวสารทางการเมืองนั้นผู้จัดรายการมักนำเสนอข่าวเกี่ยวกับกลุ่มทางการเมืองที่ทางช่องสนับสนุน ทำให้ช่องทางสื่อวิทยุเป็นอีกช่องทางหนึ่ง ที่กลุ่มทางการเมืองมักใช้เป็นช่องทางในการใช้หาเสียงให้กับตน เพราะเป็นช่องทางที่กลุ่มผู้ฟังมักจะเลือกฟังข่าวสารทางการเมืองเฉพาะเรื่องที่ตนสนใจ จึงเป็นช่องทางที่มักจะมีกลุ่มผู้ฟังเฉพาะกลุ่มของตนเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้สื่อวิทยุมีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ไชยสัตย์ (2555) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น:

กรณีศึกษา การเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า สื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และชัชวาลย์ ศรีนนท์ (2556) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ปัจจัยด้านสื่อวิทยุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญที่สถิติที่ระดับ .05

7. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อโทรทัศน์มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก มีการเลือกใช้สื่อที่มีความหลากหลาย โดยสื่อที่มีการใช้มากที่สุดคือสื่อโทรทัศน์ เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นสื่อที่รวมสื่อทุกชนิดเข้าด้วยกัน เผยแพร่ภาพได้รวดเร็ว ทั่วถึง มีทั้งภาพและเสียง สามารถเร้าความสนใจได้ดี และเป็นสื่อประชาชนมีไว้ในครอบครัวเป็นส่วนมาก ดังนั้นในการเลือกใช้สื่อโทรทัศน์ในการเปิดรับฟังข่าวสารทางการเมืองของประชาชนจึงทำได้ง่ายกว่าสื่อชนิดอื่น ๆ ส่งผลให้สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิกา เทียนทอง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อทางการเมืองด้านสื่อโทรทัศน์ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพิทยา แสงรุ่ง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับข่าวสารความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากในปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นสื่อที่มีความสะดวกรวดเร็วในการเข้าถึง หรือ สืบค้นข่าวสารทางการเมืองที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง อีกทั้งสื่ออินเทอร์เน็ตยังสามารถเป็นตัวกลางที่เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเข้าไปแสดงความคิดเห็นและเกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ส่งผลให้สื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญาณิกา เทียนทอง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร พบว่า ส่วนการเปิดรับสื่อทางการเมืองด้านสื่อใหม่ ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพฤษภา ชุณห์ศรี (2555) ศึกษาเรื่อง อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้หญิงไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการเปิดรับสื่อทางการเมืองจากสื่ออินเทอร์เน็ตที่แตกต่างกัน จะมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ความถี่ในการเปิดรับข่าวสารผ่านสื่อบุคคลมีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเทศบาลเมืองเมืองปัก ตำบลเมืองปัก อำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจาก สื่อบุคคลถือว่าเป็นสื่อหลักอีกรูปแบบหนึ่งในการชักจูงให้ผู้อื่นเข้ามาสนใจเข้าร่วมทางการเมืองอย่างเห็นได้ชัด เพราะความเข้าถึงตัวบุคคล โดยเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความใกล้ชิดเกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง ทำให้การเมืองไทยไม่ว่าจะในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ เสียงข้างมากจึงมาจากกลุ่มผลประโยชน์ที่มีร่วมกันเป็นส่วนใหญ่ ความเป็นกลางของสื่อบุคคลจึงถือได้ว่ามีค่อนข้างน้อย และตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนมากที่สุด คือ การเมืองในระดับท้องถิ่นที่ยังมีระบบอุปถัมภ์ และเมื่อนักการเมืองเข้าไปดำรงตำแหน่งแล้ว ก็มีการใช้สื่อบุคคลในการสนับสนุนการทำงานของตน เพื่อเป็นฐานเสียงในอนาคต ส่งผลให้สื่อบุคคลมีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย นาคแสนพญา (2553) ศึกษาเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่านักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และญาณิกา เทียนทอง (2554) ศึกษาเรื่อง การเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร พบว่า การเปิดรับสื่อทางการเมืองด้านสื่อบุคคล ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. ภาครัฐควรส่งเสริมให้ประชาชนร่วมฟังการแถลงนโยบายของพรรคการเมืองและติดตามผลการเลือกตั้ง ณ สถานที่นับคะแนนหรือทางสื่ออื่น ๆ มากขึ้น

2. ภาครัฐควรมีการวางแผนในการพัฒนาและปรับปรุง ด้วยการจัดให้มีการให้ความรู้ทางการเมือง เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น และมีการมอบหมายให้บุคลากรประเมินผลและติดตามงานเป็นระยะ

3. ภาครัฐควรมีมาตรการในการควบคุมและการใช้สื่อมวลชน ให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป นอกจากการใช้แบบสอบถามแล้ว ควรมีการสำรวจในเชิงลึกเพื่อให้เป็นข้อมูลที่เป็นคุณภาพเพิ่มมากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พร้อมทั้งมีการสังเกตรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะทำให้รับรู้ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่มากยิ่งขึ้น อันจะช่วยสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความน่าเชื่อถือ รวมถึงควรมีการเพิ่มระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมและมีความแม่นยำ

2. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยซึ่งจะทำให้รู้ถึงความเป็นประชาธิปไตยของประชาชนในพื้นที่ และจะทำให้สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการอธิบาย ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งปัจจัยเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะเป็นปัจจัยที่ดีในการนำข้อมูลมาวิเคราะห์คู่ไปกับตัวแปรตาม คือ ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในพื้นที่ เพราะความรู้ความเข้าใจนี้อาจเป็นตัวชี้วัดได้ว่า ในระดับการมีส่วนร่วมนั้น ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองหรือไม่

3. การศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ควรศึกษาแหล่งข่าวสารที่เป็นบุคลากรทางการเมืองหรือตัวแทนของสถาบันทางการเมือง เช่น นักการเมืองท้องถิ่น ผู้วางแผนทางการเมืองว่าบุคคลเหล่านี้มีโอกาส มีช่องทางและขีดจำกัดอะไรบ้างในการสื่อสารทางการเมือง เพื่อเพิ่มศักยภาพและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ด้านการสื่อสารทางการเมือง

บรรณานุกรม

โกวิท วงศ์สุรวัฒน์. (2546). *พื้นฐานรัฐศาสตร์กับเมืองในศตวรรษที่ 21*. นครปฐม: โรงพิมพ์สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

เฉลิมชัย นาคแสนพญา. (2553). *การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ชัชวาลย์ ศรีนนท์. (2556). การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งในจังหวัดนนทบุรี. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต, 9*(2), 25-32.

เชษฐา ไชยสัตย์. (2555). *การสื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาการเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดอุบลราชธานี.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ญาณิกา เทียนทอง. (2554). *การเปิดรับสื่อทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณ, และเทียนชัย วงศ์ชัยสุวรรณ. (2542). *การมีส่วนร่วมของประชาชนชั้นกลาง.* กรุงเทพมหานคร: กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร์.

นัฏฐิกาล ศรีจันทร์โท. (2552). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาภู อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ปวีณา อุดมกัน. (2553). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน: กรณีศึกษาตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

พิทยา แสงรุ่ง. (2554). *การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนครราชสีมา.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, กรุงเทพฯ.

พฤษภา ชุณห์ศรี. (2555). *อิทธิพลของสื่อมวลชนต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของผู้หญิงไทย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

มัทนา เจริญวงศ์. (2552). ความลวงของความจริง เรื่องจริงของข่าวการเมือง. *วารสารมนุษย์ศาสตร์สังคมศาสตร์, 26*(1), 43-59.

ราชกิจจานุเบกษา. (2560). เล่มที่ 134 ตอนที่ 40 ก, หน้า 1-94.

วราวุธ แสงอร่าม. (2552). *อินเทอร์เน็ตกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วีรวัฒน์ เปรมประภา. (2528). *การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีพนักงานการไฟฟ้านครหลวง.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เสถียร เชยประทีป. (2551). *การสื่อสารและการพัฒนา.* กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทุมพร กันทะปัน, ว่าที่ร้อยตรีหญิง. (2558). *อิทธิพลของสื่อต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในทางการเมือง: กรณีศึกษาประชาชนตำบลท่าศาลา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่.* (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

Dahl, R.A. (1971). *Polyarchy: Participation and Opposition.* New Haven: Yale University.